

Retningslinjer for samhandling mellom
kommunale foretak og basisorganisasjonen i
Drammen kommune

08.05.07

1. Bakgrunn

Drammen kommune har p.t. seks kommunale foretak (KF):

- Drammen Eiendom KF
- Drammen Drift KF
- Drammen Barnehager KF
- Drammen Konkurranse KF
- Drammen Kjøkken KF
- Drammen Parkering KF

I tillegg etableres Drammensbadet KF formelt fra 01.01.08.

Lovverk og vedtekter gir kommunale foretak stor grad av selvstendighet og fristilling ifht. øvrig kommuneorganisasjon; daglig leder av foretaket står ansvarlig overfor foretakets styre. Foretakets styre rapporterer til bystyret. Et kommunalt foretak samhandler i mange sammenhenger nært med kommunens basisorganisasjon/administrasjon. Årsaken til den løpende og nære samhandlingen skyldes i første rekke bl.a. følgende:

- Kommunale foretak er en del av kommunen som juridisk enhet og er således en del av "kommunefamilien"
- Kommunale foretak skal drives i samsvar med kommunens økonomiplan samt vedtak og retningslinjer fastsatt av bystyret, jfr. kommunelovens § 67.
- Vedtektene til flere av foretakene pålegger aktuelt foretak å benytte kommunens styringssystemer.
- Foretakene har ofte en utførerrolle hvor kommunens basisorganisasjon har en bestillerfunksjon - kommunale foretak leverer kommunale tjenester.

Et større antall kommunale foretak gjør det nødvendig å strukturere samhandlingen mellom foretakene og basisorganisasjonen gjennom et sett av felles retningslinjer. Dette for å sikre forutsigbarhet og klarhet i ansvarsforhold, kommunikasjon og oppgaveløsning. Ikke minst er det viktig at basisorganisasjonen har en enhetlig oppfatning i saker som berører kommunale foretak og at foretakene blir gjenstand for likebehandling der det er naturlig. Retningslinjene vil i særlig grad knytte seg til årshjulsaktiviteter og administrative fellesfunksjoner, men også øvrige områder vil bli inkludert.

Retningslinjene for samhandling må balansere den selvstendige rollen et kommunalt foretak har i henhold til eksisterende lovverk sett i forhold til behovet for forutsigbar og standardisert samhandling i løpende oppgaveløsning. Samtidig må retningslinjene være så klare at de i minst mulig grad blir gjenstand for tolkning og ulik forståelse. Det er et mål at retningslinjene skal være et redskap som både de kommunale foretakene og kommunens basisorganisasjon ser nytten av å ha.

De kommunale foretakene er innbyrdes forskjellige. Etableringstidspunkt, intern organisering, virksomhetsområde, markedsposisjon m.m. varierer. Dette innebærer at retningslinjene ikke alltid vil være passende for et foretak. Fravik fra retningslinjene skal imidlertid alltid skje etter forutgående vurdering og dialog mellom aktuelt foretak og basisorganisasjonen.

"Retningslinjer for samhandling mellom kommunale foretak og basisorganisasjonen i Drammen kommune" gjelder i tillegg til lovverk, forskrifter, vedtekter og eierstrategi for det enkelte foretak.

2. Overordnede rammebetingelser

Behovet for retningslinjer for samhandling mellom kommunale foretak og basisorganisasjonen springer i første instans ut av overordnede rammebetingelser som eksisterende lovverk, forskrift og vedtekter for det enkelte foretak.

2.1 Kommuneloven

Kommunale foretak (KF) reguleres av bestemmelser i kommuneloven. Ved lov av 29. januar 1999 ble det vedtatt regler i kommuneloven om kommunalt foretak i et nytt kapittel 11.

Etablering av kommunalt foretak benyttes særlig for virksomhet som ikke bør eller kan organiseres som aksjeselskap, men hvor det heller ikke vil være hensiktsmessig å organisere virksomheten innenfor den kommunale forvaltningen. Organisasjonsformen kan bare benyttes av en kommune og bare for virksomhet som eies av en kommune fullt ut. Det følger av kommunelovens §61 at det kommunale foretaket ikke er et eget rettssubjekt, men er en del av kommunen som juridisk enhet. Dette innebærer at det ikke er noe resttlig skille mellom kommunens økonomi og foretakets. Kommunen vil være direkte ansvarlig for de forpliktelser foretaket påtar seg.

Kommunalt foretak som organisasjonsform tar sikte på å etablere en balanse mellom behovet for kommunal styring og kontroll på den ene side og frihet for foretaksledelsen på den andre. I en slik sammenheng er det særlig § 67 og § 72 som er sentrale.

§ 67 omhandler styrets myndighet. Her heter det at *”Foretaket ledes av styret, som har myndighet til å treffe avgjørelse i alle saker som gjelder foretaket og dets virksomhet. Styret påser at virksomheten drives i samsvar med foretakets formål, vedtekter, kommunens eller fylkeskommunens økonomiplan og årsbudsjett og andre vedtak eller retningslinjer fastsatt av kommunestyre eller fylkesting”*.

§ 67 gir foretakets styre betydelig kompetanse, men innskrenker samtidig denne i forhold til vedtak fattet av kommunestyret. § 67 uttrykker kommunestyrets myndighet til å gi overordnede føringer og rammer for foretakets virksomhet.

§ 72 omhandler forholdet til kommunens administrasjon. Her heter bl.a. at *”1. Administrasjonssjefen har innenfor styrets myndighetsområde ikke instruksjons- eller omgjøringsmyndighet overfor foretakets leder. Administrasjonssjefen kan likevel instruere foretakets ledelse om at iverksetting av en sak skal utsettes til kommunestyret eller fylkestinget har behandlet saken.”* og *”2. Før styret treffer vedtak i sak som skal behandles av kommunestyret eller fylkestinget, skal administrasjonssjefen være gitt anledning til å uttale seg om saken. Administrasjonssjefens uttalelse skal legges frem for styret ved dets behandling av saken.”*

§ 72 uttrykker på den ene siden foretakets selvstendige rolle, men samtidig rådmannens myndighet til å ”koble seg på” saksbehandlingen i foretaket. Rådmannen gis i denne sammenheng en tilsynsrolle ifht. foretaket, noe som følger av at foretakets ledelse i siste instans er underlagt kommunestyret.

Kommunelovens kapittel 11 regulerer særskilt kommunalt foretak som organisasjonsform. Det finnes også forskrifter som regulerer kommunale foretak spesielt (økonomiområdet). Dessuten vil kommunale foretak på lik linje med andre selskaper og organisasjoner måtte forholde seg til en rekke andre lover og forskrifter på ulike saksområder, eks. arbeidsmiljøloven, forvaltningsloven m.fl.

2.2 ”Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak” og nærmere om regnskapsprinsipper

Med hjemmel i Kommunelovens §46 nr. 8, §48 nr. 6 og §75 er det gitt egen "Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak". Forskriften er fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 24.08.06 med hjemmel i kommuneloven.

Forskriftens §3 legger som hovedregel til grunn at foretakets særbudsjett skal utformes i tråd med reglene i forskrift 15. desember 2000 nr. 1423 om årsbudsjett (for kommuner og fylkeskommuner).

I særbudsjettforskriftens § 6 og § 19 er imidlertid tatt inn bestemmelser om at foretak som driver næringsvirksomhet skal utforme særbudsjett og særregnskap for driften målt etter regnskapsloven, med oppstilling av resultatregnskapet etter regnskapslovens prinsipper. I tillegg skal det utarbeides oversikt over foretakets investeringer og hvordan disse er finansiert.

Disse reglene skal legges til grunn når virksomheten utøves i et marked, og formålet er å tilføre eieren en økonomisk gevinst ved drift av virksomheten. Dette regnes da som næringsvirksomhet. I forarbeidene til kapittel 11 i Kommuneloven ble det lagt til grunn at dette skal være aktiviteter som er egnet til å gi overskudd. Ved vurdering av begrepet næringsvirksomhet må det vurderes i hvilken grad virksomheten opererer i et marked som medfører reell økonomisk risiko eller ikke. I tvilstilfeller bør spørsmål om hvorvidt et foretak driver næringsvirksomhet eller ikke forelegges departementet.

Drammen kommune har definert at følgende kommunale foretak kommer inn under begrepet næringsvirksomhet, og har således vedtektsfestet at regnskapslovens prinsipper skal legges til grunn ved utarbeidelsen av årsbudsjett og årsregnskap:

- Drammen Drift KF
- Drammen Eiendom KF
- Drammen Parkering KF
- Drammen Kjøkken KF
- Drammensbadet KF

Spørsmålet om regnskapsprinsipp for Drammen Eiendom KF ble i sin tid tatt opp med Kommunal- og regionaldepartementet (KRD), da utleie fra foretak til basisorganisasjonen normalt ikke vil innebære noen økonomisk risiko for kommunen som helhet og dermed ikke defineres som næringsvirksomhet. KRD konkluderte imidlertid med at Drammen Eiendom KF's samlede aktivitet inklusiv utleie til eksterne kunder er av en slik art at foretaket bør følge regnskapslovens bestemmelser.

2.3 Vedtekter og eierstrategi

Bystyret oppretter (og nedlegger) foretakene. For hvert enkelt foretak må bystyret selv fastsette vedtekter. Vedtektene skal inneholde foretakets formål. Formålet angir den ytre rammen for den kompetansen bystyret har lagt til foretaket og er dermed bestemmende for den virksomhet foretaket

skal drive. Kommunelovens bestemmelser om vedtekter (§63) angir minimumskravene til vedtektenes innhold. Bestemmelsen er ikke til hinder for at vedtektene også kan regulere andre forhold.

Kommunen skal ha en eierstrategi for det enkelte foretak. Eierstrategien utformes av eier, men i dialog med foretakets styrende organer. Eierstrategien skal uttrykke eiers hensikt med foretaket, uttrykt gjennom tydelige strategier og overordnede målsettinger som eier har for selskapet. Selskapets styre og administrasjon skal legge opp virksomhets- og forretningsstrategien innenfor eierstrategien som ytre ramme.

2.4 Nærmere om styre for et kommunalt foretak

Kommuneloven sier at kommunestyret skal oppnevne styre for kommunale foretak, og loven gir også nærmere bestemmelser vedrørende foretakets styre. Selskapets styre og administrasjon skal legge opp virksomhets- og forretningsstrategien innenfor en ytre ramme som er trukket opp av eier; eierstrategi.

Valg og sammensetning av styret er et av eiers styringsvirkemidler. Eier har myndighet til å velge styremedlemmer, og ved manglende måloppnåelse kan styret bli skiftet ut.

Drammen kommune ønsker profesjonelle styrer i de kommunale foretakene. Styrets sammensetning må avstemmes i forhold til virksomhetens strategiske og forretningsmessige karakter. Det er viktig at styret er bredt sammensatt og innehar kunnskap som vil være viktig innenfor foretakets ansvarsområde. God kjennskap til offentlig forvaltning og politikkutøvelse er også viktig i alle selskaper. Det skal sikres at minst 40% av hvert kjønn er representert i styrene.

Styrene i KFene i Drammen kommune skal bestå av fem personer valgt av bystyret og to valgt av og blant de ansatte i foretaket som skal representere alle arbeidstakere i foretaket. De arbeidstakerorganisasjonene / forhandlingssammenslutningene som organiserer ansatte i foretaket, oppfordres til å bli enige om en prosess for hvordan valg av og blant de ansatte skal organiseres. Dersom de ikke kommer til enighet, skal forholdstallsprinsippet komme til anvendelse jf HA del B § 4

Styrehonorar for de kommunale foretakene fastsettes av bystyret basert på selskapets økonomiske omfang, styrets arbeidsbelastning, styrerisiko og styremedlemmenes kompetansemessige bidrag til selskapene.

Styremøter i de kommunale foretakene skal som en hovedregel være åpne. Møtene skal kunngjøres.

3. Årshjulsaktiviteter

Det utarbeides et Årshjul for Drammen kommune. Med dette som utgangspunkt utarbeides det et "Årshjul for kommunale foretak" som viser de sentrale aktiviteter med frister som gjelder for samhandlingen mellom de kommunale foretakene og basisorganisasjonen. Årshjulet regulerer i særlig grad plan- og rapporteringsarbeidet og oversendes de kommunale foretakene så tidlig som mulig hvert år.

3.1 Budsjett og økonomiplan

Kommunestyrets årsbudsjettedtak gir bindende økonomiske rammer for foretakets drift og investeringer. At rammene er bindende innebærer at de ikke kan overskrides uten at kommunestyret på forhånd har foretatt de nødvendige endringer i årsbudsjetten. Kommunestyret vedtar også finansieringen av investeringene og eventuelle låneopptak. Alle låneopptak skal skje i Drammen kommunes lånefond, og det skal inngås låneavtale mellom foretaket og lånefondet som angir lånebetingelser og nedbetalingsprofil.

Etter bystyrets behandling av budsjett og økonomiplan skal styrene for foretakene utarbeide spesifisert budsjett for foretaket innenfor de rammer bystyret har vedtatt (særbudsjett jf §2 i Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak). Styrets endelig spesifiserte budsjett skal sendes Fylkesmannen til orientering innen 1. mars i det året budsjettet gjelder for (jf §5 i forskriften), og skal oversendes eier innen samme frist.

Særbudsjettene skal settes opp i henhold til forskriftens krav til innhold og utforming. Forskriftens §3 angir krav til særbudsjettets innhold og deler for foretak som benytter kommunelovens regnskapsprinsipper, mens §6 angir krav til særbudsjettets utforming for foretak som følger regnskapsloven.

De kommunale foretakenes budsjettarbeid innpasses i Drammen kommunes framdriftsplan for årlig rullering av økonomiplanen. Tidsfrister for foretakenes budsjettarbeid framgår av Årshjul for kommunale foretak.

Avkastning og eieruttak

Krav til avkastning og utbyttepolitikk er viktige styringsredskaper i den samlede eieroppfølgingen av kommunale foretak.

Avkastning fra virksomheten kan kanaliseres til eier på tre måter. Renter på lån til selskapet, eieruttak, kapitalnedsettelse og verdiøkning av virksomhetens egenkapital

Utbyttepolitikk er langsiktige retningslinjer for hvordan avkastningen skal disponeres, dvs. hvor mye som skal utbetales til eieren og hvor mye som skal beholdes i foretaket. Drammen kommunes formål med eierskapet vil danne rammer for eieruttaket. Gjennom bystyrets årlige budsjettedtak og rullering av økonomiplan besluttes eieruttak fra foretakene. Foretakenes verdivekst skal synliggjøres og skal danne utgangspunkt for utbetaling av eieruttak.

Likevel skal eiers kapitalbehov og eiers mulighet for alternativ investering vektlegges i en totalvurdering av nivået på eieruttaket.

3.2 Budsjettreportering

Den faste rapporteringen fra styret til eier skjer gjennom tertialrapportene og årsregnskap/årsberetning. Frister for rapporteringen fremgår av Årshjulet for kommunale foretak, og styret må fremme konkret forslag om endringer i de vedtatte drifts- og investeringsrammene dersom dette anses nødvendig.

Tertialrapporter

§4 i Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak setter krav til budsjettreportering og økonomistyring for daglig leder og styret.

Foretakenes rapportering innarbeides i Drammen kommunes tertialrapporter til formannskap og bystyre. Frister for foretaket framgår av Årshjul for kommunale foretak.

Styret må videre rapportere umiddelbart dersom det framkommer større avvik i forhold til eiers forutsetninger og målsettinger. Tiltak for å oppfylle eiers krav skal synliggjøres.

3.3 Årsregnskap og årsberetning

Foretaket har plikt til å utarbeide særregnskap og årsberetning i tråd med nærmere bestemmelser gitt i kapittel 3 i Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak. Bestemmelsene angir blant annet konkrete krav til særregnskapets innhold og noteopplysninger. For foretak som følger regnskapslovens prinsipper er angitt nærmere bestemmelser i forskriftens §19.

Frister for årsregnskap og årsberetning er regulert i forskriftens §16, og innpasses i Årshjul for kommunale foretak.

I tillegg til egen beretning, skal foretakene omtales i Drammen kommunes årsmelding. Tidsfrister for innspill framgår av Årshjul for kommunale foretak.

3.4 Balansert målstyring (BMS)

Drammen kommune benytter styrings- og rapporteringssystemet Balansert målstyring (BMS). BMS er et overordnet, bystyrevedtatt verktøy som har til hensikt å oppnå en styring som er balansert i forhold til ulike og viktige områder (fokusområder). Målsettingen er at organisasjonen skal fokusere på prioriterte områder.

De kommunale foretakene skal benytte balansert målstyring (kommunens styrings - og rapporteringssystem) i planlegging og rapportering mot eier. Kommunens gjennomgående målekart skal benyttes. De kommunale foretakene kan i tillegg utvikle målekartet med egne kritiske suksessfaktorer og styringsindikatorer. Lokalt målekart må likevel avstemmes mot kommunens overordnede målekart og i samråd med BMS-ansvarlig i kommunen. Foretakene skal ha metoder for måling av brukertilfredshet. Dette skal fortrinnsvis skje i form av brukerundersøkelser, men andre relevante målemetoder kan vurderes i samråd med basisorganisasjonen. I tillegg skal kommunens medarbeiderundersøkelse benyttes. Konkrete tiltak som understøtter styringsindikatorerne utformes lokalt i det enkelte foretak, men skal likevel skje i samråd med BMS-ansvarlig i kommunen.

Resultatene rapporteres til eier fra det enkelte foretak. Resultatene vil bli presentert foretaksvis i Drammen kommunes årsmelding. De kommunale foretakene vil i denne sammenheng også inngå i en samlet fremstilling av resultater for Drammen kommune som juridisk enhet.

Flere av de kommunale foretakene konkurrerer i markedet og er underlagt krav til lønnsomhet. Balansert målstyring har fokusområder som også legger til rette for å måle foretakets rolle som

samfunnsaktør. For foretak som er konkurranseutsatt med krav til lønnsomhet må dette hensyntas ved utforming av lokalt målekart og i vurderingen av BMS-resultatene.

3.5 Styringsbrev

Eier skal utarbeide og oversende et styringsbrev til hvert av foretakene for kommende år.

Styringsbrevet skal omfatte årsspesifikke forhold som:

- årshjul for kommunale foretak
- budsjettrammer og –forutsetninger
- balansert målstyring
- rapportering
- arbeidsgiverpolitikk
- omdømme og profilering
- dialog med eier.

3.6 Eiermøter

Kommuneloven fastsetter at det kun er bystyret som kan fatte vedtak som reduserer foretakenes myndighet eller instruerer dem. For å lette styringsdialogen avholdes årlige eiermøter mellom formannskapet og foretaket. Eiermøtene er ikke hjemlet i kommuneloven og i den grad møtene medfører instruksjon av foretakene må dette vedtas i bystyret i etterkant av eiermøtet.

Eiermøtene vil være en arena for dialog og benyttes til:

- implementering av den foretaksspesifikke eierstrategien
- arena for avklaring av målforståelse og forutsetninger for å nå målene
- informasjon

Styret og daglig leder for det enkelte selskap inviteres til møtet og skal presentere resultat og regnskap for foregående år, angi utfordringer og rammebetingelser for bedriften videre og svare på spørsmål.

I de enkelte saksframlegg til formannskapet vil det bli redegjort nærmere for styresammensetning m.v. og lagt fram øvrig underlag for formannskapets behandling, f.eks. bedriftens eierstrategi og vedtekter.

Eiermøtet og formell behandling av foretakets årsregnskap og årsberetning skal i den grad det er praktisk mulig legges til samme møte.

3.7 Rapportering til offentlige myndigheter

For å få sammenlignbare nøkkeltall kommuner imellom uavhengig av organisering/ selskapsdannelse, er det viktig at det rapporteres på konsernnivå. Både basisorganisasjonen og kommunale foretak (og IKS) skal derfor rapportere økonomi- og tjenestedata gjennom KOSTRA-rapportering.

Foretak som ikke driver næringsvirksomhet rapporterer til staten etter forskrift 15. desember 2000 nr. 1425 om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner.

Foretak som driver næringsvirksomhet rapporterer til staten etter forskrift 21. oktober 2003 nr. 1445 om rapportering fra interkommunale selskaper og kommunale og fylkeskommunale foretak som driver næringsvirksomhet.

Frister for rapportering framgår av Årshjul for kommunale foretak.

4. Arbeidsgiverpolitikk

Alle kommunale foretak er underlagt gjeldende lovgivning, Hovedavtale, Hovedtariffavtale og overordnet arbeidsgiverpolitikk.

4.1 Ny felles arbeidsgiverpolitikk

Bystyret vedtok 20.02.07 ny felles arbeidsgiverpolitikk for Drammen kommune.

Basisorganisasjonen og de kommunale foretakene skal i fellesskap utvikle verktøy og legge til rette for implementering av kommunens vedtatte arbeidsgiverpolitiske strategi.

Ny arbeidsgiverpolitikk skal sikre en konsernstrategi og en bred forståelse av at Drammen kommune er én arbeidsgiver.

4.2 Hovedavtalen (HA) og Hovedtariffavtalen (HTA)

Alle kommunale foretak er bundet av den til enhver gjeldende Hovedavtale og Hovedtariffavtale.

Styret i foretaket er delegert myndighet til å fastsette lønn og gjennomføre forhandlinger iht HA del A § 4-7.

Arbeidstakerorganisasjonenes hovedtillitsvalgte representerer alle sine medlemmer i kommunale foretak og i basisorganisasjonen. Avtale om frikjøp for hovedtillitsvalgte er inngått på bakgrunn av medlemstall både i basisorganisasjonen og de kommunale foretakene.

4.3 Lovbestemte utvalg og funksjoner

Partssammensatt utvalg

Reguleres etter Hovedavtalens § 5.

Arbeidsmiljøutvalg (AMU)

Arbeidsmiljøloven (AML) § 7-1 pålegger arbeidsgiver å opprette et AMU. De kommunale foretakene skal være representert i sentralt AMU. Det velges én representant blant de kommunale foretakene.

Det skal etableres et eget underutvalg av AMU i det enkelte kommunale foretaket iht AML § 7-1 pkt 2. Lokalt AMU skal ivareta pålagte oppgaver iht AML § 7-2.

Hovedverneombud

I alle virksomheter skal det velges verneombud jf AML § 6-1. I det enkelte foretaket skal det således velges et eget verneombud.

I virksomheter med mer enn ett verneombud skal det være minst ett hovedverneombud jf § 6-1 pkt 3. I Drammen kommune er det valgt ett hovedverneombud. Hovedverneombudet har ansvar for å samordne verneombudenes virksomhet. Dette inkluderer de kommunale foretakene.

Lovpålagte bedriftshelsetjenester (BHT-tjeneste)

Kjøp av lovpålagte BHT-tjenester i henhold til AML § 3-3 skal samordnes. Det inngås en felles innkjøpsavtale som ivaretar de til enhver tid lovpålagte grupper.

Pensjon

Alle ansatte i foretakene er medlemmer av Drammen kommunale pensjonskasse. Ved ansettelse kan i midlertid personer med medlemskap i annen offentlig pensjonsordning velge å beholde medlemskapet i denne pensjonsordningen.

Forsikring

De til enhver gjeldende avtaler knyttet til personforsikringer i Drammen kommune gjelder også for alle ansatte i de kommunale foretakene.

5. Omdømme og profilering

Kommunale foretak utøver kommunal tjenesteproduksjon og forvaltning. Foretakene blir assosiert med konsernet Drammen kommune og er like viktige som resten av organisasjonen når det gjelder å bygge kommunens omdømme. Foretakene skal derfor i sin markedsføring og profilering synliggjøre at de er en del av Drammen kommune.

Drammen kommune har et eget grafisk profilprogram. Dette omfatter byvåpen, logoer, skrifttyper, fonter, ulike profilelementer, fargefamilie, brosjyrer, trykksaker, brevark, mal for pressemeldinger, konvolutter, visittkort, ID-kort, lysark og annonseprofil. (Profilprogrammet skal utvikles til også å omfatte skiltpolicy og nettløsninger.)

Dette profilprogrammet skal ligge som en ramme også for foretakenes arbeid med profilering og markedsføring. Foretakene kan likevel i samråd med rådmannen gjøre tilpasninger som gir det enkelte foretak særegenhet og gjenkjennelighet. Det er også mulig, med veiledning fra basisorganisasjonen, å utvikle en egen logo for KF'et. Det må gjøres nærmere avtale om bruk og plassering av slike logoer.

Foretakene skal som hovedregel ha egne hjemmesider. Foretakenes hjemmesider skal ha lett synlig og tilgjengelig link til kommunens hjemmeside. Tilsvarende kobling skal være fra kommunens hjemmeside og til ulike foretaks hjemmesider. Foretakenes hjemmesider skal utvikles i samråd med rådmannen og skal ha lay out og oppbygning som svarer til det som ligger til grunn for Drammen kommunes hjemmeside. Det enkelte KF sin hjemmeside skal umiddelbart synliggjøre at dette er en del av konsernet Drammen kommune.

For foretak som i lengre tid har hatt en egen grafisk profil og en egen profil på nett, vil det vises lempelighet i forhold til kravet om tilpasning. Dette kan være av økonomiske hensyn eller hvis en

profil/merkevare er særskilt godt etablert i markedet. Hovedregelen er imidlertid at Drammen kommune er ett konsern, med en profil som er gjenkjennelig.

De kommunale foretakene er ellers underlagt prinsippene for Drammen kommunes administrative kommunikasjonspolicy.

6. Administrative støttefunksjoner/fellestjenester

Kommunale foretak er en del av Drammen kommune som organisasjon og juridisk enhet. Rådmannen forutsetter at foretakene som en hovedregel benytter kommunens styringssystemer og fellesfunksjoner innenfor økonomi/regnskap, innkjøp, ikt, personal m.v.

6.1 Regnskap og lønn

De kommunale foretakene er selv ansvarlig for sine regnskaper, jfr. punkt 3.3. Drammen kommune vil levere lønn- og regnskapstjenester til foretakene. Tjenestene vil i hovedsak bestå av systemtilgang, lønnskjøring, bilagsbehandling, fakturabehandling, avstemming og årsoppgjør.

Foretakene skal følge kravene til lover og forskrifter samt god regnskapsskikk.

De kommunale foretakene er pliktige til å følge rutiner og retningslinjer som Drammen kommune til enhver tid fastsetter innen regnskapsområdet.

6.2 IKT

Drammen kommune kjøper IKT-tjenester av Drammensregionens kommunale IKT-tjeneste (D-IKT). D-IKT skal gi sikker levering og drift av de IKT-systemer som de kommunale foretakene kjøper fra selskapet. D-IKT skal bistå foretakene i arbeidet med å anskaffe nye IKT-systemer.

De kommunale foretakene skal som hovedregel kjøpe sine IKT-tjenester fra D-IKT. D-IKT gir Drammen kommune som helhet stordriftsfordeler gjennom store kontrakter og tett integrasjon mellom basisorganisasjonens og foretakenes systemer. For noen av foretakene er det forutsatt at de skal kjøpe støttetjenester fra kommunens basisorganisasjon (lønn, regnskap, innkjøp m.m.). Dette innebærer kjøp av IKT-tjenester fra D-IKT, siden D-IKT leverer og drifter basisorganisasjonens fagsystemer.

De kommunale foretakene kan anskaffe IKT-systemer fra andre leverandører enn D-IKT, dersom dette etter en faglig og kostnadmessig vurdering er nødvendig av hensyn til foretakets oppgaveløsning. Foretaket skal likevel konsultere D-IKT før anskaffelse finner sted. Dette for i fellesskap å vurdere hvorvidt D-IKT kan levere og drifte aktuelt system. Dersom foretaket har eller anskaffer IKT-system fra annen leverandør enn D-IKT, skal D-IKT ha som målsetting å drifte også dette systemet.

6.3 Innkjøp

Foretaket er underlagt lov om offentlige anskaffelser med forskrift. Kommunale foretak er selv ansvarlig for sine anskaffelser og at disse er utført iht. gjeldende lover og forskrifter.

Kommunale foretak skal følge de maler rutiner, og retningslinjer for anskaffelser som gjelder for basisorganisasjonen. Foretaket stiller sine innkjøpsvolumer til disposisjon dersom

basisorganisasjonen finner det hensiktsmessig å benytte foretakets innkjøpsvolum. Dette for at kommunen som helhet/konsern skal være i stand til å etablere markedsrett og utnytte konsernsynergier i anskaffelsene. Dersom foretaket binder opp sine innkjøpsvolumer i egne avtaler, gjøres dette i dialog med basisorganisasjonen.

6.4 Dokumenthåndtering

Kommunale foretak i Drammen kommune er underlagt arkivlovens bestemmelser om offentlige arkiv, og rådmannen har etter forskriften til arkivloven et overordnet ansvar for arkivarbeidet i Drammen kommune.

Kommunale foretak skal følge de veiledninger og bestemmelser som også gjelder for kommunens virksomheter når det gjelder arkiv- og dokumentbehandling, samt posthåndtering. De kommunale foretakene skal også benytte seg av kommunens felles sak- og arkivsystem til ordinær postregistrering og saksbehandling. Kommunens sak- og arkivsystem er godkjent av Riksarkivaren etter Noark-standarden ihht bestemmelsene i arkivforskriften.

Foretakene registreres med egne postadresser og besøksadresser. Foretakene må selv sørge for posthåndtering og arkivering. Post til foretakene som blir sendt til kommunen sentralt skal uten opphold sendes videre til aktuelt foretak for åpning og arkivering.

6.5 Telefoni

D-IKT skal levere og drifte telefonitjenester for de kommunale foretakene. De kommunale foretakene skal som hovedregel registreres med eget telefonnummer. Det skal legges til rette for at kommunens sentralbord kan viderestille samtaler direkte til Kfene.

6.6 Personaltjenester

De kommunale foretakene er selv ansvarlig for utøvelse av personaltjenestene i henhold til gjeldende lovgivning, Hovedavtale, Hovedtariffavtale og overordnet arbeidsgiverpolitikk.

Rådmannen skal gi råd og veiledning samt utarbeide og ajourholde overordnede retningslinjer og rutiner.

De kommunale foretakene skal som hovedregel kjøpe tjenester fra basisorganisasjonen.

7. Forholdet til kommunens øvrige administrasjon

7.1 Kontaktperson for foretakene

Rådmannen utpeker kontaktpersoner for de kommunale foretakene i Drammen kommune.

Kontaktpersonen skal ivareta behov for løpende kontakt mellom foretakets ledelse og eier.

Foretakene skal oversende saksliste, saker og protokoll fra styremøtene til rådmannen. Dette følger av kommunelovens § 72 hvor rådmannen gis mulighet til å komme med uttalelse til styresaker samt å utsette iverksettelsen av saker i påvente av bystyrebehandling.

7.2 Ledermøter

Daglige ledere av kommunale foretak skal inviteres til rådmannens møter/samlinger med kommunens virksomhetsledere.

7.3 Tjenestekjøp fra basisorganisasjon

For de tjenester som de kommunale foretakene kjøper av kommunens basisorganisasjon, skal det i basisorganisasjonen oppnevnes kontaktpersoner på fagområdet som har til oppgave å bistå foretakene ved spørsmål o.a. om tjenestene.